**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2013-189 d.d. 18 juni 2013**
**(mr. R.J. Verschoof, voorzitter, prof.mr. M.M. Mendel en mr. A.W.H. Vink, leden en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)**

## Samenvatting

Levensverzekering met winstdeling. Consument stelt dat er sprake is van contractbreuk nu een rechtsvoorganger van Aangeslotene in 1993 bij de overdracht van de portefeuille naar een andere verzekeraar een deel van de winstdelingsregeling (overschotten) uit de polisvoorwaarden heeft laten schrappen. Partijen zijn het er over eens dat er sprake is van een fusie. De Commissie oordeelt dat door Aangeslotene de voorschriften voortvloeiende uit wet- en regelgeving zijn gevolgd en dat de Verzekeringskamer toestemming voor de overdracht heeft verleend. De polisvoorwaarden boden voorts ruimte om tussentijds tot aanpassing van de polisvoorwaarden over te gaan door gebruik te maken van de in deze voorwaarden opgenomen en bloc-clausule. Consument dient de gevolgen van de beperking van de winstdeling derhalve te aanvaarden. Vordering is afgewezen.

Consument,

tegen

Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V., gevestigd te Apeldoorn, hierna te noemen Aangeslotene.

## 1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het door Consument ondertekende vragenformulier van 9 augustus 2012 met bijlagen;
- de brief van Consument van 3 oktober 2012 met bijlagen;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

## 2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid.
Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op maandag 3 juni 2013 en zijn aldaar verschenen.

## 3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1. Consument heeft op 1 december 1985, 1 december 1986 en 1 december 1987 bij een rechtsvoorganger van Aangeslotene een drietal koopsomverzekeringen met lijfrenteclausule gesloten (918037-001/002 en 609157-001). Consument heeft voor deze drie verzekeringen koopsommen gestort van € 2.389, € 2.396 en € 1.361. Door Aangeslotene is een garantiekapitaal toegezegd van respectievelijk € 6.486, € 6.078 en € 5.006, uit te keren op einddatum 1 november 2011.

3.2. De aanvullende voorwaarden inzake rente- en winstdeling voor verzekeringen tegen koopsom luiden als volgt:

"*Rentekortingsregeling*
Artikel 1
Aan de verzekeringnemer wordt een rentekorting verleend op het in de door hem verschuldigde koopsom begrepen spaargedeelte dat voor belegging in aanmerking komt (…).
*Overrentedeling*
Artikel 2
Naast de bovenbedoelde rentekorting op de koopsommen vindt nog overrentedeling plaats. Voor de overrentedeling wordt bestemd een jaarlijks vast te stellen percentage van het overrentedragende deel van de premiereserve die aan het einde van enig jaar is gevormd voor de ten name van de verzekeringnemer lopende verzekeringen, met uitzondering van (eventueel daarin begrepen) tijdelijke risicoverzekeringen; bovendien moeten deze verzekeringen aan het eind van het boekjaar tenminste vijftien jaren hebben bestaan (…).
*Regeling van de overschotten*
Artikel 3
Indien in een bepaald jaar na verdeling van het winstsaldo aan de aandeelhouders van de verzekeraar als omschreven in diens statuten, de toename van de algemene reserve meer zou gaan bedragen dan redelijkerwijs noodzakelijk is om te blijven voldoen aan de minimum solvabiliteitseisen die van overheidswege aan de levensverzekeraars wordt gesteld, dan wordt het meerdere onder de verzekeringnemers verdeeld volgens door de verzekeraar vast te stellen regels, waarbij zoveel als mogelijk is rekening gehouden met de bijdrage van iedere categorie verzekeringnemers aan dit overschot.
*Aanwending kortingen respectievelijk uitkeringen*
Artikel 4
De in de voorgaande artikelen bedoelde korting, overrentedeling respectievelijk overschotten worden aangewend voor verhoging van de verzekerde bedragen."

3.3. Op 19 februari 1993 werden in het kader van het voornemen van de overdracht van de verzekeringsportefeuille van Centraal Beheer Leven N.V. aan Centraal Beheer Levensverzekeringen N.V. advertenties geplaatst in een aantal grote dagbladen en de Staatscourant. Tevens is goedkeuring gevraagd aan de Verzekeringskamer. Deze toezichthouder stelde de polishouders in de gelegenheid om zich desgewenst binnen 30 dagen te verzetten tegen de overgang van de verzekeringen.

3.4. De Verzekeringskamer verklaarde na het verstrijken van deze termijn definitief geen bezwaren te hebben tegen de overdracht van de verzekeringsportefeuille.

3.5. Polishouders zijn op 5 april 1993 over de gang van zaken geïnformeerd door middel van een persoonlijk schrijven:

"U heeft de laatste tijd veel gehoord of gelezen over de veranderingen in de verzekeringswereld. Fusies en samenwerkingen, nationaal en internationaal, zijn in het kader van een verenigd Europa aan de orde van de dag.
Mede daarom is de AVCB-verzekeringsgroep (Avéro en Centraal Beheer) partner in Eureko. Dit is een Europees samenwerkingsverband van verzekeraars. Deze veranderingen vereisen een nieuwe juridische en financiële structuur. Voor Centraal Beheer Leven N.V. betekent dit dat per 1 april 1993 een nieuwe maatschappij "Centraal Beheer Levensverzekering N.V." haar bedrijf heeft overgenomen.
Wat betekent dit voor u? Het bedrijf van Centraal Beheer Leven N.V. wordt door deze nieuwe maatschappij op dezelfde wijze en met dezelfde mensen voortgezet. Maar het recht op een winstoverschot is uit de statuten en daarom ook uit de polisvoorwaarden verdwenen. Hiervoor in de plaats ontvangt u een eenmalige winstuitkering. Het recht op winstoverschot bleek in de praktijk een theoretisch recht. De achtergrond hiervan is dat een groeiende levensverzekeraar haar winst moet reserveren om u en andere verzekerden nu en in de toekomst de rechten, die uit uw polis voortvloeien, te kunnen blijven garanderen. De rentewinstdelingsregeling in de polisvoorwaarden blijft wel gehandhaafd.
De hoogte van uw eenmalige uitkering is afhankelijk van onder andere de verzekeringsvorm, de looptijd van de verzekering en de door u gestorte premies en koopsommen. U vindt op de bijlage het voor u berekend bedrag en de financiële afwikkeling. Ook geven wij aan wat voor u de meest aantrekkelijke wijze van uitkeren is (….)."

3.6. Bij brief van 1 juni 1993 ontving Consument nieuwe polisbladen en een set voorwaarden, vergezeld door een brief van Aangeslotene waarin melding werd gemaakt van de overdracht naar de nieuwe verzekeraar en de totstandkoming van de gewijzigde voorwaarden.

3.7. Op 1 november 2011 bereikten de verzekeringen de expiratiedatum.
De volgende lijfrentekapitalen zijn toen tot uitkering gekomen:

| | |
|---|---|
| 609157-001 | € 5.101,97 |
| 918037-001 | € 7.468,20 |
| 918037-002 | € 6.840,21 |

## 4. De vordering en grondslagen

4.1. Consument vordert dat Aangeslotene gehouden wordt tot uitvoering van de bij het sluiten van zijn drietal lijfrenteverzekeringen overeengekomen winstdelingsregeling over te gaan. Hij becijfert de aanvullende uitkering op een bedrag van € 33.367,81 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de expiratiedatum, zijnde 1 november 2011.

4.2. Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen:
Aangeslotene heeft in 1993 contractbreuk gepleegd door de overdracht van de verzekeringsportefeuille van Centraal Beheer Leven N.V. naar Centraal Beheer Levensverzekering N.V. gepaard te laten gaan met het laten vervallen van de in de polisvoorwaarden opgenomen "Regeling van de overschotten". Aangeslotene was hiertoe niet bevoegd. Consument heeft bovendien nooit ingestemd met deze wijziging en is van het voornemen van Aangeslotene om tot de overdracht over te gaan ook niet tijdig op de hoogte gebracht. Deze aanpassing heeft naar zijn mening

tot een te geringe opbrengst van de verzekeringen geleid, wat in strijd is met eerder door Aangeslotene gedane beloften. Consument wijst in het bijzonder naar een passage uit de brief van Aangeslotene van 23 november 1987:
" (…) omdat u rechtstreeks zaken met ons doet, hebben wij een van de laagste kostenpercentages in de markt; hierdoor en door onze uitstekende rentewinstdelingsregeling is uw kapitaal veelal ruim 5% hoger dan bij de meeste andere maatschappijen."
Consument wijst er bovendien op dat een andere koopsompolis die hij afsloot bij een andere verzekeraar een beter rendement heeft opgeleverd.
Ter zitting maakt Consument gebruik van de gelegenheid om op het dupliek van Aangeslotene te reageren. Samengevat komt het erop neer dat Consument van mening blijft dat er sprake is van contractbreuk, de wettelijke regels ten aanzien van een juridische fusie niet door Aangeslotene zijn nageleefd en dat hij in 1993 niet tijdig en niet afdoende is geïnformeerd omtrent het komen te vervallen van een deel van de overeengekomen winstdelingsregeling.

4.3. Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, het volgende verweer gevoerd:
Alle polishouders zijn in de eerste maanden van 1993 op de hoogte gebracht van de overdracht en de wijziging van de polisvoorwaarden. Het voornemen van de overdracht is gepubliceerd in een aantal landelijke dagbladen en Aangeslotene heeft de polishouders een brief gestuurd. Het volledige traject in het kader van de overname is bovendien voorgelegd aan en goedgekeurd door de Verzekeringskamer. Voorts zijn er nieuwe polisbladen verzonden met hierin opgenomen de door een eenmalige winstuitkering verhoogde garantiekapitalen en een set voorwaarden, waaruit kon worden afgeleid dat vanaf dat moment alleen nog de overrenteregeling van kracht was. Consument had in een vroegtijdig stadium op de hoogte kunnen zijn van het vervallen van het recht op winstoverschot. Aangeslotene vindt het derhalve onjuist dat Consument pas een ruim aantal jaren na 1993 bezwaar heeft aangetekend tegen deze overdracht. Bij gebrek aan feitelijke gegevens is Aangeslotene niet in staat om iets te zeggen over de stelling van Consument dat een andere verzekeraar beter zou hebben gepresteerd. Daar komt nog bij de Consument bij het aangaan van zijn verzekeringen ervoor heeft gekozen om een deel van de gegarandeerde opbouw in mindering te brengen op de in te leggen koopsom, hetgeen van invloed is geweest op het kapitaal dat aan het eind van de looptijd is uitgekeerd. Aangeslotene benadrukt ter zitting dat de overdracht van de verzekeringsportefeuille en de aanpassing van de polisvoorwaarden conform de toen geldende wet- en regelgeving hebben plaatsgevonden. Er is overleg geweest met de toenmalige Verzekeringskamer en deze heeft toestemming verleend. De verzekeringnemers zijn daarnaast uitgebreid geïnformeerd door middel van de publicatie in een aantal grote landelijke dagbladen, de mailing van 5 april 1993 en de brief van 1 juni 1993.

4.4. Zowel door Aangeslotene als Consument is op 23 mei respectievelijk 11 juni 2013 nog aanvullend bericht gestuurd aan de Commissie, maar de Commissie heeft hier geen acht op geslagen, omdat beide brieven zijn ingediend na het sluiten van de behandeling van de zaak.

## 5. Beoordeling

5.1. De mededelingen in 1993 dat het bedrijf van de rechtsvoorganger van Aangeslotene door Aangeslotene zou worden overgenomen, zou kunnen wijzen op verschillende juridische varianten van 'overname'. In dit geval was sprake van een juridische fusie, daarover zijn partijen het eens. Een dergelijke fusie kon destijds plaatsvinden conform de dwingendrechtelijke voorschriften van art. 2: 308 e.v. tezamen met art. 2:25 B.W. en conform de voorschriften van de toenmalige Wet Toezicht Verzekeringsbedrijf (WTV) en met toestemming van de toezichthouder, de Verzekeringskamer. Een dergelijke fusie kent haar eigen regels, die haaks kunnen staan op hetgeen in individuele polisvoorwaarden is vastgelegd. Juist daarop is ook het toezicht door de Verzekeringskamer gericht. Deze heeft in het voorjaar van 1993 verklaard geen bezwaren tegen de overdracht te hebben.

5.2. Aangeslotene heeft ter zitting afdoende toegelicht dat zij op adequate wijze en – naar verondersteld moet worden – op een door de Verzekeringskamer goedgekeurde wijze de polishouders van informatie heeft voorzien ten aanzien van de voorgenomen fusie en de hiermee samengaande wijziging van de polisvoorwaarden, waaronder het verval van het recht op het winstoverschot. Zij heeft daarmee voldaan aan de eisen die de WTV stelde. Dat de advertenties in de dagbladen van 19 februari 1993 en de mailing aan de polishouders van 5 april 1993 de Consument mogelijkerwijs niet hebben bereikt, doet hier niet aan af. Consument heeft bovendien de brief van 1 juni 1993, met als bijlage de nieuwe polisbladen en gewijzigde voorwaarden, ontvangen. Daarin is dezelfde wijziging te lezen. Een dergelijke wijziging in het kader van een door de Verzekeringskamer, ook in haar uitvoering goedgekeurde fusie heeft Consument te aanvaarden, ongeacht de polisvoorwaarden.

5.3. Meer ten overvloede is de Commissie van mening dat ook de polisvoorwaarden, hoewel Aangeslotene hier geen beroep op heeft gedaan, de ruimte boden om tot aanpassing van de winstdelingsregeling over te gaan. Artikel 5 luidt namelijk als volgt:
"Tarieven en voorwaarden
Artikel 5
5.1. De verzekeraar stelt tarieven en wijzigingen van de trareven vast volgens welke de koopsommen worden berekend.
5.2. Indien de verzekeraar overgaat tot het invoeren van gewijzigde tarieven voor nieuwe verzekeringen – respectievelijk een bepaalde groep van nieuwe verzekeringen – heeft hij het recht de tarieven van bestaande verzekeringen behorende tot de groep van verzekeringen waarvoor nieuwe tarieven worden ingevoerd, en bloc te herzien. Een dergelijke tariefsaanpassing heeft echter geen invloed op aanspraken, die op de ingangsdatum van die aanpassing reeds waren afgefinancierd.
5.3 De tarieven en de wijzigingen van de tarieven treden in werking op een door de verzekeraar te bepalen datum. De verzekeraar stelt de verzekeringnemer op de hoogte van de voorgenomen tariefswijziging, voor de ingangsdatum daarvan.
5.4. Het in de voorgaande leden bepaalde is van overeenkomstige toepassing op deze voorwaarden. "

5.4. Consument heeft met het sluiten van de drietal koopsomverzekeringen ingestemd met deze bepalingen, waarin Aangeslotene door middel van een en bloc-clausule tot wijziging van de tarieven en voorwaarden mag overgaan. Van contractbreuk kan zo bezien niet gesproken worden.

5.5. Voor zover Consument in zijn klacht ook heeft willen betrekken de te geringe opbrengst van zijn verzekeringen bij Aangeslotene in vergelijking met een andere door Consument genoemde verzekeraar, oordeelt de Commissie dat Consument te weinig op dit punt heeft gesteld. Het betreft andere verzekeringen met een andere systematiek van winstdeling. Details die de Commissie zou moeten vergelijken, zijn niet gesteld. De Commissie gaat daarom aan hetgeen Consument wel heeft gesteld voorbij.

5.6. Het voorgaande leidt de Commissie tot het oordeel dat de vordering van Consument wordt afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

## 6. Beslissing

De Commissie wijst bij wege van bindend advies de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.